

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.V.40.011/2022/7/1.

A felperes:

Felperes1 (Cím2)

A felperes képviselője:

ügyvédi iroda.(ügyintéző: dr. Bali Réka ügyvéd, cím12.)

Az alperes:

Alperes1 (Cím1)

Az alperes képviselője:

ügyvédi iroda1 (ügyintéző: dr. Bártfai Beatrix ügyvéd cím13) és

Dr. Lovas András ügyvéd (cím14)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

az alperes (62. sorszám alatt)

A per tárgya:

Kártalanítás

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

1.G.40.092/2020/60.

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 15.240.-(tizenötezer-kettőszáznegyven) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a név meghatározó kerámiacserépgyártó vállalata, amely három országban rendelkezik gyártó egységekkel, Németországban, Lengyelországban és Magyarországon, termékeit Közép-Európa minden országában forgalmazza. E vállalatcsoport tagja a Magyarországon, cím15ben működő és két gyárral rendelkező alperes, amelynek tulajdonosa 2007. december 31-ig a név1 nevű németországi székhelyű vállalkozás, 2007. december 31-től a belga tulajdonossal rendelkező név2 GmbH volt, 2021. január 1-jétől pedig az új tulajdonosa a francia érdekeltségű név3 vállalatcsoport lett. A közép- és kelet-európai régióban a vállalatcsoport több tagja végzett értékesítési tevékenységet, 2015-ben ezt átszervezték, egységesítették úgy, hogy a csoport különböző gyáregységeiben előállított termékeket ezen a piacon, 2015 áprilisától az alperes értékesíti. A korábbi értékesítést végző cégek úgynevezett vevőtörzsét - a vállalatcsoport döntése alapján - az alperes egy visszerthes adásvételi szerződéssel megvásárolta.

Horvátországban, Szlovéniában és Szerbiában leányvállalattal nem rendelkeztek, ezért az üzleti partnerek részére a termékértékesítési tevékenységet megbízási szerződéses jogviszonyban álló kereskedelmi ügynökök közvetítésével végezték. A korábbi cégek (név1 és név2 GmbH) által megbízott kereskedelmi ügynököket ugyanakkor az alperes a továbbiakban is meg akarta tartani, ezért velük - köztük a felperessel - kereskedelmi ügynöki szerződéseket kötött.

A vállalatcsoport gyakorlata az, hogy az értékesítést kizárólag építőanyagok, tetőfedő anyagok forgalmazására specializálódott kereskedelmi partnereken, hazai „TÜZÉP”-ekhez hasonló nagykereskedőkön keresztül végzik. Ezekkel az üzleti partnerekkel áll az alperes szerződéses kapcsolatban, és a kisebb cégek ezeken az üzleti partnereken keresztül rendelhetnek és kaphatnak árut az alperestől.

- [2] A felperesnek 1999. január 12-től határozatlan ideig tartó kereskedelmi ügynöki szerződése volt a név1-val, ez alapján a felperes 1999. január 11-től kezdődően a megbízó teljes termékválasztékával kizárólagosan képviseli a megbízót Horvátország-Zágráb szerződéses területen. Ezt a szerződést a 2014. március 22-én kelt, és 2014. április 1-jétől hatályos, határozatlan időre kötött kereskedelmi ügynöki szerződés váltotta fel, amelyben megbízóként az név4 GmbH szerepelt. E szerződés záró rendelkezése szerint "a jelen kereskedelmi ügynöki szerződés felváltja a felek között létrejött összes korábbi értékesítési megállapodást, és azok helyébe lép".

2015. június 9-én június 1-jei hatállyal jött létre a peres felek között határozatlan időre a per tárgyát képező kereskedelmi ügynöki szerződés, melynek értelmében a felperes, mint ügynök Horvátországban, a felsorolt irányítószámoknak megfelelő szerződéses területen végzi tevékenységét a megbízó szerződéses termékeivel, valamint ezen felül a volt Jugoszláviai államokban értékesítési vezetői tevékenységet is végez. A felperes feladata a harmadik féllel bonyolítandó értékesítési ügyletek és egyéb megbízások közvetítése a megbízó részére, új üzleti partnerek keresése, és a meglévők gondozása. Az új üzleti partnereken az olyan üzleti partnereket értették, amelyek korábban még nem álltak üzleti kapcsolatban az alperes vállalkozásával. A szerződés szerint a felperes díjazása egy garantált összegből és egy változó részből (jutalékból) állt, ez utóbbi a szerződéses területen közvetített termékekkel kapcsolatos ügyletek nettó forgalmi adatain alapult. A szerződés futamideje alatt az ügynök a közvetítésével megkötött és végrehajtott minden első ügylet és/vagy ismétlődő ügylet után jogosult volt forgalmi jutalékra, ez a szerződéses termékből származó nettó árbevétel 5 %-ának felelt meg.

- [3] A szerződés 7. pontja versenytilalmi megállapodást is tartalmaz, míg a zárórészben kikötötték, hogy "a jelen kereskedelmi ügynöki szerződés felváltja a felek között létrejött összes korábbi értékesítési megállapodást, és azok helyébe lép".
- [4] 2019. szeptember 30. napján kelt felmondással az alperes hat hónapos felmondási idővel megszüntette a felperessel 2015. június 1-jétől hatályban lévő szerződést, mentesítette a felperest a felmondási idő alatti szerződéses kötelezettségeinek teljesítése alól. A felmondási idő alatt az alperes fix díjat és a változó díjat egyaránt magába foglaló díjazást fizetett havi utalással a felperesnek, a felek jogviszonya 2020. március 31. napjával szűnt meg.
- [5] Az alperessel létrejött kereskedelmi ügynöki jogviszony kezdetén a felperes öt horvátországi üzleti partnerrel tartott ügynöki kapcsolatot, akikkel a felperes hozta létre az alperesi vállalatcsoport részére a szerződéses kapcsolatot a név1-val és az név4 GmbH-val fennállt kereskedelmi ügynöki jogviszonya idején. Az alperessel való jogviszonya alatt a szerződéses kapcsolatot végig fenntartotta, részükre az értékesítéseket növelte, rajtuk kívül további tíz új üzleti partnert szerzett az alperes számára.
- [6] A felperes 2020. április 1-jén kártalanítási igényt jelentett be 133.022,12 euró összegben, arra hivatkozással, hogy elszámolásai szerint neki köszönhetően az alperesnek a meglévő ügyfeleivel létrejött üzleteinek volumene több, mint 58 %-kal nőtt. Az alperes a kártalanítási igényt nem ismerte el.
- [7] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:298. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozva 132.786,12 euró megfizetésére kérte az alperest kötelezni, a tőkeösszeg után 2020. április 1. napjától járó késedelmi kamattal növelt összegben. Keresete tényalapjaként hangsúlyozta, hogy az alperessel kötött szerződést megelőzően is az alperesi cégcsoport tagjai részére végzett közvetítői tevékenységet, a korábbi jogviszonyai megszűnésekor nem részesült kártalanításban, az általa ellátott tevékenység folyamatos volt. Kifejtette, hogy a cégcsoport másik két tagjával fennállt korábbi jogviszonya idején került kapcsolatban azzal az 5 horvát társasággal, melyek az alperessel is üzleti kapcsolatba állnak, így őket is figyelembe kell venni a kártalanításra jogosító új ügyfélkapcsolatok szerzésének megítélése során.
- [8] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a kereset elutasítását kérte, másodlagosan vitatta a kereset összecszerűségét, álláspontja szerint a kártalanításra a felperes csak a vele kötött szerződés időtartama alatt megszerzett új üzleti partnerek után jogosult, a jogviszony megszűnésekor ez 6 új partnert jelent. A felperes korábbi jogviszonyaiban szerzett üzleti partnerek nem tekinthetők a felperesnek az alperessel fennállt jogviszonyában új üzleti partnernek, nem szolgálhatnak a felperes jogviszonya megszűnése esetén megillető kártalanítás számítási alapjául.
- [9] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 35.852,75 eurót, valamint ezen összeg után 2020. április 1. napjától kezdődően, a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes, az név5 által meghatározott alapkamat 8 % ponttal megfelelő értékének megfelelő mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A kereset jogalapjaként hivatkozott a keresetben megjelölt Ptk. 6:298. § (1) és (2) bekezdésére, a 6:299. §-ára, valamint a Ptk. közvetítői kártalanítási feltételekre vonatkozó szabályaival összhangban álló Európai Tanács 1986. december 18-ai 86/653/EGK irányelvének 17. cikkére. Kifejtette, hogy e szabályokat úgy kell értelmezni - utalva az Európai Bíróság C-315/14. számú ügyében hozott ítéletére -, hogy a kereskedelmi ügynököknek a megbízóval való szerződéses jogviszony megszűnését követő kárpótlása a kereskedelmi ügynökök védelmét szolgálják.

Utalt arra, hogy a közvetítőt megillető kártalanításnak három konjunktív feltétele van, amelyek együttes megléte esetén még az is szükséges a kártalanításra való jogosultsághoz, hogy a kártalanítás a szerződéssel összefüggő valamennyi körülményre tekintettel méltányos legyen.

A három konjunktív feltétel egyrészről, hogy a közvetítői szerződés fennállta alatt a közvetítő a megbízónak üzleti kapcsolatok kialakításával új ügyfeleket szerezzen, vagy a meglévő kapcsolatokat bővítse, másodsorban a közvetítő elveszítse az olyan jutalékhoz való jogát, amely őt az általa szerzett üzletfelek szerződése alapján megilletné, illetve a közvetítő által szerzett üzleti kapcsolatokból a közvetítői szerződés megszűnése után a megbízó jelentős előnyre tegyen szert. Utalt arra, hogy ha az bizonyítást nyert, hogy a megbízott, új ügyfeleket szerzett a megbízónak, vagy egy új ügyfél szerzésének megfelelő mértékben bővítette a korábbi, akkor vélelmezni kell azt, hogy ebből jelentős előnyre tesz szert a megbízó.

Elfogadta a felperes érvelését abban a körben, hogy az alperest megelőzően a név1-val és az név4 GmbH-val fennállt közvetítői jogviszonyokban szerzett ügyfelek, nevezetesen az őt régi üzleti partner az alperessel kötött közvetítői szerződés megszűnésekor olyan új ügyfélnek minősül, amelynek a közvetítői szerződés megszűnését követő rendelkezései miatt a felperes jutalékvesztése megállapítható. Álláspontja szerint ezt bizonyítja tanú2 korábbi ügyvezető tanúvallomása, mely szerint a cégcsoport vezetésének döntése volt az átszervezés 2015-től. Utalt arra is, hogy a korábbi jogviszony megszűnésekor a felperesnek közvetítői kártalanítást nem fizettek, mert folyamatosnak tekintették a felperes tevékenységét. Ezt támasztja alá a szerződés 11./2. pontja is, ezt nem gyengíti az, hogy az alperes az név4 GmbH-nak ellenértéket fizetett az üzleti partnerek átvételekor, ez csupán a vállalatcsoporton belüli független cégek közötti ügylet, amely a közös vezető szerv döntése volt. Méltánytalan lenne ugyanis a felperes számára, ha a cégcsoport korábbi tagjai részére megszerzett és az alperesnek változatlanul átadott üzleti partnerek után kártalanításra nem lenne jogosult, hiszen az alperes sem vitatta azt, hogy 2015-ben az alperes értékesítési területéhez került teljes horvát piacot a felperes építette ki. Így az elszámoláskor mind az őt régi, mind a hat újonnan szerzett üzleti partnert vette alapul.

[10] A felperesnek járó kártalanítás összege meghatározásakor kifejtette, hogy a díjazás garantált része a kártalanítás összegének számításakor nem vehető figyelembe, csak a forgalmi jutalék, a felperes kiemelkedő teljesítményű közvetítő volt, aki nagy volumenű értékesítéseket hajtott végre. Nem teszi kizárttá a kártalanítást az, hogy a felmondási időben az alperes felmentette a munkavégzés alól a felperest, illetve az sem, hogy a felperes tevékenységére panaszok voltak. A versenytilalmi megállapodást a felperes a felmondási idő alatt nem szegte meg, más kérdés, hogy ez alatt tárgyalt az alperes német versenytársával, majd a felmondási idő lejártát követően azonnal vele közvetítői szerződést kötött. E tényt a kártalanítás összegének meghatározásakor azonban figyelembe vette. A jogviszony 58 hónapjára a felperes forgalomarányos jutalékának havi átlaga 7.170,55 euró, ebből számított átlagos éves összeg 86.046,6 euró. A maximális kártalanítás összegét az elsőfokú bíróság a felére való csökkentésben látta indokoltnak, ezt figyelembe véve őt havi átlagos forgalmi jutaléknak megfelelő kártalanítást ítélt meg.

[11] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérte annak indokolása [46] pontjának a megváltoztatását akként, hogy azt állapítsa meg a bíróság, hogy a felperes által az alperest megelőzően a név1-val és az név4 GmbH-val fennállt közvetítői jogviszonyban szerzett őt régi üzleti partner az alperessel kötött közvetítői szerződés megszűnésekor nem minősül olyan új ügyfélnek, amely kapcsán a felperes jutalékvesztése megállapítható és ezért ezek az ügyfelek a kártalanítás alapjául figyelembe nem vehetők. Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a

továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 6:2. § (1) bekezdését és a 6:208. §-át, továbbá a 6:298. § (1) bekezdését jelölte meg.

Kifejtette, hogy az alperes nem jogutódja a név1-nak, illetve az név4 GmbH jogi személyeknek, a közvetítői szerződés új felek között, új közvetítői jogviszonyt hozott létre. A perbeli szerződés alanyai kizárólag a felperes és az alperes, jogelőről nem tesz említést a szerződés, így a szerződés 11/2. pontjában írtak kizárólag az olyan szerződésekre értendők, amelyek a peres felek között korábban jöttek létre, ilyen azonban nincs. A felperes előzményi cégeivel lezárta a közvetítői jogviszonyt. Utalt a felperes saját előadására, mely szerint a 2015 júniusában kezdődött az alperessel való kapcsolat, azt megelőzően a cégcsoporton belül más személyek, mint megbízók részére végzett tevékenységet. A Ptk. 6:298. § (1) bekezdés a) pontja szerinti új ügyfél fordulat magához a közvetítői szerződéses jogviszony kezdő időpontjához képest várja el a közvetítőtől az új ügyfelek szerzését.

- [12] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy az alperes fellebbezése ellentmondásos, csak az indokolás megváltoztatását kéri, márpedig az indokolás megváltoztatásához a rendelkező rész megváltoztatása is szükséges, ennek hiányában nem felelne meg az elsőfokú bíróság ítélete indokolása a rendelkező részben írtaknak. Az elsőfokú bíróság nem iratellenesen állapította meg a tényállást, az indokolás 46. bekezdésében írtak megfelelnek tanú2 korábbi ügyvezető, valamint név6 tanúvallomásának. tanú2 volt az alperes ügyvezetője a kérdéses időszakban, egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a cégcsoporton belül történt átszervezés, a felperes ugyanazon cégcsoporthoz tartozó társaságokkal állt közvetítői jogviszonyban, a felperes által végzett közvetítői tevékenységet így folyamatosnak kell tekinteni, amely megalapozza azt, hogy a cégcsoport más tagjai részére korábban szerzett ügyfeleket is a kártalanításnál figyelembe kell venni. A cégcsoport korábbi tagjai részére megszerzett, és az alperesnek változatlanul átadott üzleti partnerek után tehát a felperes jogosult kártalanításra. Kiemelte azt, hogy visszaélésre adna alapot az alperesi jogi érvelés, a korábbi cégcsoporton belüli jogviszonyok alatt megszerzett és belső döntéssel az alpereshez átcsoportosított ügyfelek amennyiben nem minősülnének új ügyfélnek, azzal utat engednének a kógens kártalanítási szabály megkerülésének, és így a joggal való visszaélésnek.
- [13] A fellebbezés nem megalapozott.
- [14] Az elsőfokú bíróság a tényállást fellebbezéssel érintett részben helyesen állapította meg és abból a bizonyítékok helyes értékelésével helyes jogi érvelés mellett állapította meg azt, hogy a felperes által az alperest megelőző közvetítői jogviszonyban szerzett öt régi üzleti partner az alperessel kötött közvetítői szerződés megszűnésekor olyan új ügyfélnek minősül, mely után a felperes kártalanításra jogosult.
- [15] A fentiek okán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [16] A fellebbezéssel összefüggésben a másodfokú bíróság az alábbiakra utal:
- [17] Az alperes a fellebbezésében kizárólag az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának 46. pontja megváltoztatását kérte. Az elsőfokú bíróság jogi indokolása e pontjában értelmezte és foglalt állást abban a kérdésben, hogy a perbeli szerződés 11/2. pontját hogyan kell értelmezni, figyelembe kell-e venni a felperes kártalanításánál azt az öt horvát ügyfelet, akiket a felperes a perbeli szerződést megelőző szerződéses jogviszonyokban szerzett az alperesi cégcsoportnak, mint ügyfelet.
- [18] A szerződés 11/2. pontja kimondja, hogy "a jelen kereskedelmi ügynöki szerződés tartalmazza a felek között létrejött valamennyi megállapodást az ügynöki jogviszonyra vonatkozóan, további megállapodások nem állnak fenn, a jelen kereskedelmi ügynöki

szerződés felváltja a felek között létrejött összes korábbi értékesítési megállapodást és azok helyébe lép".

- [19] A másodfokú bíróságnak tehát abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a perbeli szerződés e pontját az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte-e.
- [20] A 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:8. § (1) bekezdése szerint a jognyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A 6:86. § (1) bekezdése szerint pedig az egyes szerződési feltételeket és nyilatkozatokat a szerződés egészével összhangban kell értelmezni.
- [21] A Ptk. az akarat elv mellett - ahogy azt az 1959. évi IV. törvény is tette - a nyilatkozási elvre teszi a hangsúlyt, emellett figyelemmel kell lenni a nyilatkozatok megtételét megelőző folyamatokra, a felek magatartására (BH2004.150.). A Ptk. 6:86. § (1) bekezdése a szerződés értelmezésére vonatkozó rendelkezések között hiányt pótol, egyértelművé teszi, hogy a szerződés egyes feltételeit, egyes nyilatkozatokat a szerződés egészével összhangban kell értelmezni. Ez a szabály egyfajta iránytű, amely az értelmezés nehézsége esetén a szerződés egészét rendeli figyelembe venni.
- [22] Mindezek alapján egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi érvelésével, az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a bizonyítékokat és ezek alapján helyesen értelmezte a perbeli szerződés 11/2. pontját. A perbeli szerződés megkötésekor az alperes ügyvezetője tanú² volt, aki a tanúvallomásában kiemelte „a felperes korábbi tevékenységére figyelemmel igyekeztem változatlanul átvenni a szerződéseit, ügyeltük arra, hogy a hosszú ideje fennálló tevékenysége miatt a szerződéses feltételei ne változzanak”. (1.G.40.092/2020/19. számú jegyzőkönyv 2. oldal utolsó bekezdés). „A felperessel való szerződéskötés előtt beszéltünk a kártalanítás kérdéséről, amikor az integráció adóvonzatát tárgyaltuk, arra az elhatározásra jutottunk, hogy miután korábban hosszú éveken keresztül a cégcsoport tagjainak végzett kereskedelmi ügynöki tevékenységet, és a cégcsoporton belül marad a velünk való szerződéskötés után is a tevékenysége, hogy ennek nincsen adózási kockázata és nem forszíroztuk a kártalanítást, nehogy elveszítsük őt, ugyanis a lényeg az volt, hogy a cégcsoporton belül marad a továbbiakban is az ő tevékenysége” (1.G.40.092/2020/19. számú jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés).
- [23] Ugyanilyen tartalmú nyilatkozatot tette a más területen a felperessel azonos munkát végző név⁶ is a tanúvallomásában, aki úgy nyilatkozott, hogy az név⁴ GmbH-nál megszüntetett jogviszonyban elszámolás nem volt, egyszerűen az itteni megbízási feladatokat átvittük az alperessel létrehozott jogviszonyba (1.G.40.092/2020/29. számú jegyzőkönyv 6. oldal felülről a 3. bekezdés).
- [24] E tanúvallomások egyértelműen alátámasztják a felperes értelmezését. A felperes 1999. óta folyamatosan ugyanazt a munkát látja el az alperesi cégcsoport különböző cégeinél, a cégcsoport döntése volt az, hogy 2015-ben új szerződést kell kötni az alperessel. A felperes a perbeli szerződés megkötése után is ugyanazt a munkát látta el, ugyanolyan feltételek mellett, a megbízó személye változott csak a cégcsoport döntés folytán, nem véletlenül került a szerződésbe a 11/2. pont, e rendelkezés biztosítja a célzott folytonosságot. A szerződés megkötésekor tehát a felek nyilatkozataikból kitűnő szándék az volt, hogy a felperes az 1999. óta folyamatos ügynöki tevékenységét végezze tovább. Ez nem cégjogi, vagy polgári jogi jogutódlás, amire az alperes a fellebbezésében hivatkozott, e szerződéses rendelkezéssel a közvetítői jogviszony folytonosságát kívánták biztosítani a felperes érdekeit is figyelembe véve a cégcsoport érdekei mellett.
- [25] A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel egyetért az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, a korábbi jogviszonyban szerzett őt régi üzleti partner az alperessel kötött

jogviszony lezárásakor a kártalanítás során új ügyfélnek minősül, utánuk is kártalanításra jogosult a felperes. Ez az értelmezés áll összhangban a Ptk. 6:298. § (1) bekezdésében - a 86/653/EGK Irányelv 17. cikk (2) bekezdésével azonosan előírt - a kártalanítás során alkalmazandó - méltányosság követelményével is.

- [26] Az alperes fellebbezése sikertelen volt, ennek okán a Pp.83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú eljárásban felmerült költségét megfizetni, mely áll az őt képviselő ügyvéd munkadíjából, annak összegét a másodfokú bíróság a felszámítással egyezően a 32/2003.(VIII.22.) IM számú rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdése alapján állapított meg.

Pécs, 2022. június 16.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró